

Szigorlat 2011/12

Világirodalom

1. Elbeszélés és nézőpont Flaubert egy (szabadon választott) regényében rövid kitekintéssel a korszak francia regényirodalmára

Tájékoztató szakirodalom:

Balassa Péter, A színeváltozás, Budapest, 1982.

Szávai János, Flaubert és a regény megújítása = Sz. J., Nagy francia regények, Budapest, 1989.

Poszler György, A regény választottjai, Budapest, 1980.

Dobossy László, A francia irodalom története, I-II., Budapest, 1963.

Gyergyai Albert, Klasszikusok, Budapest,

2. A jelképteremtés módozatai a francia szimbolizmusban, különös tekintettel Baudelaire költészetére

Tájékoztató szakirodalom:

Hans Robert Jauss, A költői szöveg az olvasás horizontváltásában = H. R. J., Recepcióelmélet esztétikai tapasztalat, irodalmi hermeneutika, Budapest, 1997.

Paul de Man, A szimbolizmus kettős aspektusa = P. de M., Olvasás és történelem, Budapest, 2002.

Walter Benjamin, Kommentár és prófécia, Budapest, 1969.

Michael Riffaterre, Költői struktúrák leírása = A modern irodalomtudomány kialakulása, Budapest, 1998.

Roman Jakobson, Egy Baudelaire-vers mikroszkopikus vizsgálata = R. J., Hang, Jel, Vers, Budapest, 1969.

Szabó Ferenc SJ, A modern szorongás, Literatura, 1999/4.

3. A dosztojevszkiji elbeszélés mód bemutatása egy regény példáján

Tájékoztató szakirodalom:

Mihail Bahtyin, Dosztojevszkij poétikájának problémái, Budapest, 2001.

Török Endre, Az orosz irodalom a XIX. században, Budapest, 1970.

Király Gyula, Dosztojevszkij és az orosz próza, Budapest, 1983.

Hajnády Zoltán, Az orosz regény, Budapest

4. Emlékezet és cselekvés kapcsolata két (szabadon választott) Csehov-darabban rövid kitekintéssel az analitikus dráma fogalmára

Tájékoztató szakirodalom:

Peter Szondi, A modern dráma elmélete, Budapest, 2002.

Erika Fischer-Lichte, A dráma története, Pécs, 2001.

Bécsy Tamás, A cselekvés lehetősége, Budapest, 1987.

Mész Lászlóné, Drámaelemzések. Ibsen, Csehov, Beckett, Budapest, 1983.

Gereben Ágnes, Csehov világa, Budapest, 1980.

Egri Péter, Az analitikus dráma klasszikus és modern típusáról, Filológiai Közöny, 1981/3.

5. Nyelv- és történelemszemlélet az irodalmi avantgárd két (szabadon választott) irányzatában

Tájékoztató szakirodalom:

Az expresszionizmus, Budapest, 1981.

A futurizmus, Budapest, 1964.

A szürrealizmus, Budapest, 1979.

Dadaizmus-antológia, Budapest, 1998.

Kassák Lajos, Az izmusok története, Budapest, 1972.

Deréky Pál, A vasbetontorony költői, Budapest, 1995.

Tanulmányok Kassák Lajosról Újraolvasó, Budapest, 2000.

Kulcsár Szabó Ernő, A líra kinetográfiája és az én kívülhelyezése = Hang és szöveg, Budapest, 2003.

Né/Ma, Budapest, 2004.

Peter Bürger, Az avantgárd műalkotás, Szépliteratúrai Ajándék, 1997/34.

Mario de Micheli, Az avantgardizmus, Budapest, 1969.

Szabolcsi Miklós, Világirodalom a XX. században, Budapest, 1987.

6. A tárgyias líra poétikájának alapvonalai Rilkenél

Tájékoztató szakirodalom:

Enigma, 2002, 31. szám; 1999, 20-21. szám.

Kulcsár Szabó Ernő, Mérték és hangzás. Az orfikus tárgyiaság Rilke kései lírájában, Orpheus, 1991/23.

Paul de Man, Trópusok (Rilke), in: P.d.M., Az olvasás allegóriái, Szeged, 1999.

Nemes Nagy Ágnes, R. M. Rilke: Archaikus Apolló-torzó, in: N.N.Á., A magasság vágya. Összegyűjtött esszék

II., Budapest, 1992.

Kabdebó Lóránt, Adalékok a dialogikus poétikai paradigma előtörténetéhez, Literatura, 1993/1.

Szabó Ede, Rilke világa, Budapest, 1979.

Kosztolányi Dezső, R. M. Rilke, in: K.D., Ércnél maradóbb, Budapest, 1975.

7. Példázatszerűség és világszemlélet Kafka három novellájában rövid kitekintéssel a korszak német prózairodalmára

(NB: a regények nem novellák)

Tájékoztató szakirodalom:

Györfly Miklós, A német irodalom rövid története, Budapest, 1995.

Halász Előd, A német irodalom története, Budapest, 1987.

Györfly Miklós, Kafka: Átváltozás, in: Bocacciótól Salingerig. Novellaértelmezések, szerk. Szávai János, Budapest, 1987.

Walter Benjamin, Franz Kafka, in: W.B., Angelus Novus, Budapest, 1980.

Uő., Franz Kafkáról, in: W.B.; A szirének hallgatása, Budapest, 2001.

Enigma, 1996/2.

Szell Zsuzsa, Válság és regény, Budapest, 1970.

Pók Lajos: Kafka világa, Budapest, 1982.

8. Az egzisztencializmus és a francia regény kapcsolatának bemutatása Camus és Sartre egy-egy (szabadon választott) regényének értelmezésén keresztül

Tájékoztató szakirodalom:

Fejezetek a francia irodalomelmélet történetéből, szerk. Szávai Dorottya, Kijárat, 2007.

Paul de Man, Olvasás és történelem, Budapest, 2002.

Szavai János, Nagy francia regények, Budapest, 1989.

Magyar Miklós, A francia regény tegnap és ma, Budapest, 1986.

Dobossy László, Válságok és változások, Budapest, 1988.

Mészáros Vilma, Camus, Budapest, 1973.

9. A krimiműfaj újraírása vagy Alain Robbe-Grillet A rádiók, vagy Thomas Pynchon A 49-es tétel kiáltása című regényében

(NB: a kettő közül csak egy mű választandó)

Tájékoztató szakirodalom:

Bényei Tamás: Rejtélyes rend, Budapest, 2000.

Abádi Nagy Zoltán, Mai amerikai regénykalauz, Budapest, 1995.

Abádi Nagy Zoltán, Válság és komikum, Budapest, 1982.

Széky János, Utószó, in: Thomas Pynchon, A 49-es tétel kiáltása, Budapest, 1980.

Szegedy-Maszák Mihály, Alain Robbe-Grillet, in: Sz.-M.M., Világkép és stílus, Budapest, 1980.

Pór Péter, Utószó, in: Alain Robbe-Grillet, A rádiók, Budapest, 1975.

A francia új regény;, II., szerk. Konrád György, Budapest, é.n. (Modern Könyvtár, 122).

10. Dramaturgia és reprezentáció kérdései Beckett és Genet egy-egy (szabadon választott) darabjában

Tájékoztató szakirodalom:

Kékesi Kun Árpád, Textualitás és teatralitás = Az irodalmi szöveg antropológiai horizontjai, Budapest, 2000.

Peter Szondi, A modern dráma elmélete, Budapest, 2002.

Erika Fischer-Lichte, A dráma története, Pécs, 2001.

Martin Esslin, Az abszurd dráma elmélete, Budapest, 1967.

Bécsy Tamás, A dráma modellek és a mai dráma, Budapest, 1974.

Mész Lászlóné, Drámaelemzések. Ibsen, Csehov, Beckett, Budapest, 1983.

Irodalomelmélet

1. A modern hermeneutika ókori és 19. századi előzményei

Hans-Georg GADAMER, Hermeneutika = Filozófiai hermeneutika, szerk. Csikós Ella, Lakatos László, Budapest, 1990.

Rudolf BULTMAN, A hermeneutika problémája = Filozófiai hermeneutika, szerk. Csikós Ella, Lakatos László, Budapest, 1990.

Jean GRONDIN, Bevezetés a filozófiai hermeneutikába, Osiris, Budapest, 2002, vonatkozó fejezetek.

2. A modern hermeneutika

Wolfgang IBERG, Hermeneutika és egyetemes történelem = Filozófiai hermeneutika, szerk. Csikós Ella, Lakatos László, Budapest, 1990.

Paul RICOEUR, Az interpretációk konfliktusa = A hermeneutika elmélete, I, szerk. Fabinyi Tibor, Szeged, 1987.

Hans-Georg GADAMER, Igazság és módszer, Budapest, 1984, részletek: I.II.1. és III.1.

Jean GRONDIN, Bevezetés a filozófiai hermeneutikába, Osiris, Budapest, 2002, vonatkozó fejezetek.

3. Hermeneutika és irodalomtudomány

Peter SZONDI, Bevezetés az irodalmi hermeneutikába, Budapest, 1966, 5;21.

Hans Robert JAUSS, Irodalomtörténet mint az irodalomtudomány provokációja; A költői szöveg az olvasás horizontváltásában [utóbbiból csak az első elméleti rész] = H. R. J.: Recepcióelmélet; esztétikai tapasztalat; irodalmi hermeneutika, szerk. Kulcsár-Szabó Zoltán, Osiris, Budapest, 1997.

4. Az olvasás pszichológiai és szociális komponensei

Norman N. HOLLAND, Egység identitás szöveg én = Testes könyv, I, szerk. Kiss Attila Attila, Kovács Sándor sk., Odorics Ferenc, Szeged, 1996.

Stanley FISH, Van-e szöveg ezen az órán? = Testes könyv, I, szerk. Kiss Attila Attila, Kovács Sándor sk., Odorics Ferenc, Szeged, 1996.

5. A dekonstrukció írásfogalma

Jacques DERRIDA, Grammatológia, Életünk; Magyar Műhely, 1991.

Jonathan CULLER, Dekonstrukció, Osiris;Gond, Budapest, 1997, részletek: II.2.

6. Metaforafelfogások a 20. században

Max BLACK, A metafora, Helikon, 1990/4.

Paul RICOEUR, Metafora és filozófiai megnyilatkozás = P. R., Válogatott irodalomelméleti tanulmányok, szerk. Szegedy-Maszák Mihály, Osiris, Budapest, 1999.

Jacques DERRIDA: A fehér mitológia = Az irodalom elméletei, V., szerk. Thomka Beáta, Pécs, 1997.

7. Modern fikcióelméletek

Michel RIFFATERRE, Szimbolikus rendszerek a narratívában; A fikció tudattalanja = Narratívák 2., szerk. Thomka Beáta, Kijárat, h. n., 1998.

Wolfgang IBERG, Fikcióképző aktusok = W. I., A fiktív és az imaginárius, Budapest, 2001.

8. Feminista kritika

Judith BUTLER: Esetleges alapok. A feminizmus és a posztmodern kérdés, Thalassa, 1997/1., 11–31.

Shoshana FELMAN: A nők és az örökség: a kritika téveszméje = Testes könyv, II, szerk. Kiss Attila Attila, Kovács Sándor sk., Odorics Ferenc, Szeged, 1997.

9. Az új historizmus; és a kultúratudomány

Stephen GREENBLATT, A kultúra poétikája, Helikon, 1998/2.

Stephen GREENBLATT, A társadalmi energia áramlása = Testes könyv, I, szerk. Kiss Attila Attila, Kovács Sándor sk., Odorics Ferenc, Szeged, 1996.

Clifford GEERTZ, Sűrű leírás = C. G., Az értelmezés hatalma, Osiris, Budapest, 1994.

Edward BRUNER, Az etnográfia mint narratíva = Narratívák 3., szerk. Thomka Beáta, Kijárat, h. n., 1999.

10. Filológia a modern irodalomelmélet összefüggésében

Pierre Marc de BIASI, Horizontális kiadás, vertikális kiadás, Helikon, 1998/4.

Karl Konrad POLHEIM, A szöveghiba – fogalom és probléma, Helikon, 1998/4.

Andreas ARNDT;A filológia filozófiája, Helikon, 2000/4.

Modern magyar irodalom

1./Az Arany-líra fordulata az 1850-es években

NÉMETH G. Béla, *Mű és személyiség*, Bp., 1971, 7—41.

Az el nem ért bizonyosság, szerk. NÉMETH G. Béla, Bp., 1972.

BARTA János, *Arany János és kortársai*, I, Debrecen, 2003, 262—295.

EISEMANN György, *Költészet a költésről: A romantikus hagyomány „romantikátlanító” figurálása Arany János lírájában*, Alföld, 2007, 8 sz., 50—67.

MILBACHER Róbert, *Arany János és az emlékezet balzsama*, Bp., 2009, 225—266.

2./ A romantikus elbeszélés sajátosságai JÓKAI MÓR *Az arany ember* című regényében

BARTA János, *Évfordulók*, Bp. 1981, 268-283.

SZÖRÉNYI László, „Multaddal valamit kezdeni”, Bp., 1989, 138-165.

SZILASI László, *A selyemgubó és a „bonczoló kés”*, Bp., 2000.

NAGY Miklós, *Jókai Mór*, Bp., 1999.

„Mester Jókai”: *A Jókai-olvasás lehetőségei az ezredfordulón*, szerk. HANSÁGI Ágnes, HERMANN Zoltán, Bp., 2005, 149-180.

3./ Műfaji sokféleség Mikszáth Kálmán *Szent Péter esernyője* című regényében

IMRE László, *Műfajok létformája XIX. századi epikánkban*, Debrecen, 1996, 293-314.

EISEMANN György, *Mikszáth Kálmán*, Bp., 1998, 86-99.

TARJÁNYI Eszter, *Mikszáth Kálmán esete a detektívtörténettel*, *Literatura* 2005/1, 50-78.

T. SZABÓ Levente, *Mikszáth, a kételkedő modern (Történelmi és társadalmi reprezentációk Mikszáth Kálmán prózapoétikájában)*, Bp., 2007, 199-221.

4./ Modernitás és hagyományos szemlélet Cholnoky Viktor novelláiban

TEDESCHI Mária, *Hagyomány és újítás ötvöződése Cholnoky Viktor művészetében*, It 1984, 78-98.

A Vár ucca 17 folyóirat Cholnoky-száma, 1993/1, szerk. FENYVESI Ottó, GÉCZI János, MÁTIS Livia, Veszprém.

SZAJBÉLY Mihály, *Ch[olnok]y [Viktor] az újság[ot] író [író]*, *Iskolakultúra*, 1993/3, 19-28.

GINTLI Tibor, *Hagyomány és újítás Cholnoky Viktor prózájában = Nyugat népe*, szerk. ANGYALOSI Gergely et. al., Bp., 2009, 315-322.

5./ Kosztolányi Dezső: *A szegény kisgyermek panaszai* és *A bús férfi panaszai*

— RÓNAY László, *Kosztolányi Dezső*, Bp., 1977.

— KISS Ferenc, *Az érett Kosztolányi*, Bp., 1979, 7—35., 233—245.

— SÖTÉR István, NÉMETH G. Béla és MARGÓCSY István tanulmányai *A rejtőző Kosztolányi* című kötetből, Bp., 1987.

— *Tükörben Kosztolányi Dezső*, szerk. RÉZ Pál, Bp., 1993.

— *Hajnali részegség: In memoriam Kosztolányi Dezső*, szerk. RÉZ Pál, Bp., 2002.

— SZEGEDY-MASZÁK Mihály, *Kosztolányi Dezső*, Bp., Kalligram, 2010.

6./ A Radnóti-líra kiteljesedése

— POMOGÁTS Béla, *Radnóti Miklós*, Bp., 1977.

— BARÓTI Dezső, *Kortárs útlevelére*, Bp., 1977.

— *Radnóti-tanulmányok*, szerk. B. CSÁKY Edit, Bp., 1985.

— FERENCZ Győző, *Radnóti Miklós élete és költészete*, Bp., 2005.

7./ Márai Sándor: *Szindbád hazamegy*

— ANGYALOSI Gergely, *A pastiche mint interpretáció*, *Literatura*, 1986, 1—2. sz., 102—111.

— BALASSA Péter, *A kontempláció mint kaland*, *Új Írás*, 1990, 5. sz., 93—100.

— SZEGEDY-MASZÁK Mihály, *Márai Sándor*, Bp., 1991. 74—82.

— FRIED István, *M. S. Mester szavai és Író, irodalom a Szindbád hazamegy című regényben = F. I., „...egyszer mindenkinek el kell menni Canudosba”: Tanulmányok az ismeretlen Márai Sándorról*, Bp., 1998, 7—33., 57—74.

— RÓNAY László, *Márai Sándor*, Bp., 1998, 120—128.

8./ Példázat a belső függetlenségről (Ottlik Géza: *Iskola a határon*)

- ZEMPLÉNYI Ferenc, *Regény a határon*, Itk, 1982, 4. sz., 473—485.
- SZEGEDY-MASZÁK Mihály, *Példázat a belső függetlenségről* = Sz.-M. M., *Ottlik Géza*, Pozsony, 1994, 80—102.
- *Az elbeszélés nehézségei: Ottlik olvasókönyv*, szerk. KELECSÉNYI László, Bp., 2001.
- *Kultusz, mű, identitás*. Kultusztörténeti tanulmányok 4., szerk. KALLA Zsuzsa, TAKÁTS József, TVERDOTA György, Bp., 2005.
- ODORICS Ferenc, *Az értelemadás kegyelme = A magyar irodalom története*, III, 1920-tól napjainkig, szerk. SZEGEDY-MASZÁK Mihály és VERES András, Bp., 2007, 495—506.

9./ Fikció, életrajz és „repció” egysége Weöres Sándor *Psyché* című művében; a könyv helye a Weöres-életműben

- KENYERES Zoltán, *Tündérsíp*, Bp., Szépirodalmi, 1983.
- SOMLYÓ György, *Fiú-e vagy lány?* = S. Gy., *A költészet vérszerződése*, Bp., 1977.; illetve: *Öröklét: In memoriam WEÖRES Sándor*, szerk. DOMOKOS Mátyás, Bp., 2003, 302—308.
- TAMÁS Attila, *Weöres Sándor*, Bp., 1978, 178—196.
- LENGYEL Balázs, *A Weöres-Psyché* = L. B., *Közelképek*, Bp., 1979, 245—251., illetve: *Öröklét: In memoriam WEÖRES Sándor*, szerk. DOMOKOS Mátyás, Bp., 2003, 298—302.
- RADNÓTI Sándor, *Egy igen nagy költő* = *Életünk*, 1988, 11. sz., illetve *Öröklét: In memoriam WEÖRES Sándor*, szerk. DOMOKOS Mátyás, Bp., 2003, 355—365.
- SCHEIN Gábor, *Weöres Sándor*, Bp., Elektra, 2001.

10./ Örkény István dramaturgiája (legalább 2 mű összehasonlító elemzésével)

- BÉCSY Tamás, *„E kor nekünk szülők és megölők...”: Az önismeret kérdései Ö. I. drámáiban*, Bp., 1984.
- SZABÓ B. István, *Örkény*, Bp., Balassi, 1997, 139—157.
- TARJÁN Tamás, *Örkény István: Tóték* (műelemzés), Bp., Akkord, 1998.
- SZIRÁK Péter, *Örkény István*, Bp., Palatinus, 2008.